

Ookkonää Oulusta, syökkö nää rössypottua?

Rössypottuseuran (RPS) ensimmäiset kymmenen vuotta 1996–2006

Lukialle

Kunnianarvosan Rössypottuseuran täyttäessä ensimmäisen kymmenesä Seuran tämänhetkiset silimäätekevät aattelivat, että Seuran toiminnasta on julukastava tieteelliset mitat täyttävä historiikki. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys novvattaa historijankirijotuksen uusimpia kansainvälisiä virtauksia. Metotina on soveltava läherittiikki; toisin sanuen ku Seuran arkistot on paikatellen meleko aukkoset, tutkijan on ollu pakko vähän väliä käyttää vilikasta mielikuvitustaan. Kirijallisia lähteitä on kuitenkin kolome paksua mappia. Ne on niitä kuulusia sallaisia kansijoita, joijen kerruun alotti sihteeriikanaan RPS:n kunniapäsihteeri Erkki Heikkinen. Nykyään kansijoita säilytettään yllesä Ulanterin tykönä, ilimeisesti josaki komerosa. Kiitos Erkille ja Ilikalle myötämielisestä suhtautumisesta historiikin tekkoon. Alakujaan oli tarkotus tehä haastattelujaki, mutta aika loppu keske. Historijan asiasisällön on tarkastanneet kirijottajan pyynnöstä Erkki Heikkinen ja Ulanteri. Teksti on koetettu kirijottaa oulun kielessä, mutta historioitsija tunnustaa nöyrimmästi, että nelijänkymmenen vuojen Oulusta poissaolon takia osa sannoista on puonnu Toppilan mölijältä sekkaan eikä oo sieltä pintaan pulupahtanu. Onneksi Rössypottuseuran oma kielikomissaari Jarmo Korhonen oli niin joutilas, että hällä oli aikaa korijata teksti oikiaksi ouluksi, siitä syvämmelliset kiitokset. Joka tappauksesa Rössypottuseuran historiikkia oli hauska kirijottaa. Kunnianarvosat perustajäsenet voivat lukiessaan tehä päätelmiä siitä, miten vasta kolomisen vuotta seuran toiminnasa mukana ollu jäsen on osannu pelekien paperien pohojalta Seuran alakuaikojen tappauksia kuvvailla.

Espoosa 18. elokuuta 2006

Seppo Hentilä

Pääkaupunkiseuvulla vaikuttavien entisten oululaisten kesken viritelty ajatus kokkoontua raataamaan omalla kielellä kaikkia osapuolia kiinnostavista kysymyksistä toteutu Katajanokan upseerikasinolla 23. tammikuuta 1996. Läsnä olivat Matti Ahde, Hannu Ervamaa, Jukka Halonen, Erkki Heikkinen, Liisa Jaakonsaari, Yrjö Rautio, Samuli Skurnik, Pekka Sutela ja Risto Uimonen. Kokkousessa päätettiin yksimielisesti perustaa entisten oululaisten yhyssitteeksi Rössypottuseura, josta saapi käyttää virallista lyhennettä RPS.

Aikakirijain kertoman mukkaan myös Tytti Isohookana-Asunmaa ja Matti Vuoria, jotka eivät olleet perustamiskokkousessa läsnä, kututtiin Seuran perustajajäseniksi, koska he olivat esittäneet valamistelukomitealle hyväksyttävän syyn poissaolloosa. Seuran kivitauluihin on siis hakattu yhentoista (11) kunnianarvosan rössypotunpurijan ja liemenmakustelijan nimet. Jäläkeenpäin vähä ihimeteltiin, mite haukiputtaalainen Tytti oli otettu Seuraan perustajajäseneksi, hänhä ei asunu pääkaupunkiseuvulla. Pittäähä meillä malliksi olla kontaktia kiinnostavviin maalaistyttöihin, oli Seurasa enemmistön kanta. Tytti on kuitenkin tojistettavasti avojalakanen oulululainen, Tuiran synnytyslaitoksesa ensi parkasusa päästäny, kuten melekein kaikki muukki Seuran jäsenet.

Rössypottuseuran perustamisesta oli siinä ainuasa valtakunnallisessa lehesä uutinen vasta kolomen päivän perästä: ”Oululaiset nostavat profiilia” ja kuva Tuiran silloista vuojelta 1969. Tievonkulun viivettä on yhä syytä ankarasti rotestoijja. Uutisesa kerrottiin kuitenkin sinäsä asiallisesti, että ”pääkaupunkiseudulla asuvat oululaistaustaiset vaikuttajat ovat perustaneet epävirallisen Rössypottuseuran. Seuran tarkoituksena on profiloida Oulua, edistää Oululle myönteisiä hankkeita sekä tasapainottaa Helsingin vahvan savolaismafian vaikutusta.” Seuran jäsenyyseshot oli niin ikkään merkitty oikein Typen räjäykseen herräämisinneen ja Tuiran siltain ylityksinneen.

Tuiran siltain ylittäminen vaikeisa olloisa

Yhistyksen jäseneksi voijaan hyväksyä henkilö, joka tojisteellisesti on heränny tammikuun 9. päivänä 1963 Typpi Oy:n räjäykseen. Tämä kaikkia oululaisia syvästi järkyttäny onnettomuus on syöpyny Seuran jäsenistön lapsuvenmuistoihin, ja vaikka tappauksesta on kulunu jo yli nelijä

vuosikymmentä, Seura haluaa yhä muistaa onnettomuuden uhreja ja heidän omaistensa menetyksiä.

Jos henkilöjäseneksi pyrkivä evustaa yhteisyyttä, riittää ”hyvä murreharrastus sekä kahden aikaisemman jäsenen murteellinen suositus”. Liittymisehoksi lujetaan lisäksi valamius Tuiran Siltojen ylitykseen ”vaikeissa oloissa”. Myöhemmin vaikeita oloja täsmennettiin tarkottamaan sitä, että asianomanen tarkenee ”ajjaa kylmällä ilimalla vanahalla Volovolla tai pulukalla Tuiran Siltain yli”.

Erityisen ehtomasti jäseneksi pyrkiviltä on vaajittu tojistusta siitä, että on heränny Typen räjäykseen. Seuran aikakirijosta löytyy mitä merkillisimpiä tojisteluketjuja itekunki herräämistapahtumasta. Pitävimmän tojistuksen on eppäilemättä esittäny Riitta Korkeakivi, joka räjäyksen tapahtuesa oli vasta vajjaan kolomen vanaha. Riitan äitiltä Inger Korkeakiveltä on Seuran arkistosa seuraavasti kuuluva kirjallinen tojistus: ”Täten todistan, että tyttäreni Riitta Korkeakivi, s. 28.4.1960, on herännyt Typpi-yhtiön räjähdyskseen Oulussa 9.1.1963 ja on täten oikeutettu anomaan Rössypottu-yhdistyksen jäsenyyttä. Oulussa 17.6.1996, Inger Korkeakivi, äiti. Muuan jäsenehokas mainittee räjäyksen aikana olleesa hipsimäsä yöjalasta kotia kohti Nokelantietä. Lieventävänä asianhaarana mainittakkoon, että yöjalan kohteena oli ollu Seuran jäsenen nykyinen puoliso. Ainaki kolomesa hakemuksesa valitellaan ”sikiäunisuutta”, mutta herrääminen on hyväksytty, jos se on aiheutunu esimerkiksi varsinaiseen tappaukseen heränneen muun kotiväjien mekkaloinnista. Rössypottuseuraan on ollu alusta lähtien tunkua. Arkistosa on mapillinen jäsenhakemuksia, joita ei oo syystä tai toisesta hyväksytty. Joukosa on hyvinki tunnettuja kansalaisia; hylykäämisen synnä saatto esimerkiksi olla vahava eppäily savolaistaustasta. Muuvan jäsenhakemus hylättiin, koska sinäsä ansioitunu entinen oululainen asu Turusa. Hakemuksen laijasa on sihteeri Heikkisen lakkooninen merkintä: ”turkulainen”. (Yksityisyyven suojaa koskevan lain nojalla historijjaa on tällä kohalla pakko sensuroija, vaikka hylättyjen jäsenhakemusten tekijöiden lujettelo ois varmasti historiikin lujetuimpia kohtia.) Jäsenmäärän pitämiseksi riittävän kokosena alettiin nouvattaa käytäntyä, jonka mukkaan Seurasa voi olla enintään sen verran jäseniä ku Koskilinjain onnikkaan kerralla mahtuu, eli käytännösä noin 50 henkiä. Jotta paperijäsenyyksiä ei pääsisi syntymään, Seurasa on hyväksytty käytäntö, jonka mukkaan jäsen, joka ei oo osallistunu kolomeen perättäiseen kokkoukseen eikä ilimottanu esteestä, katotaan Seurasta eronneeksi. Tämä periaate ei tojellakkaan oo jääny kuolleeksi kirjajimeksi, vaan sääntö on ollu

voimasa kaikesa ankaruuvessaan, ja joitaki jäseniä on tätä kautta poistunu joukosta. (Erotettujen nimijäkkään historiijoitsija ei palijasta, vaikka se kuinka lukijoita kiinnostasi.) Nykyisen sihteerin Ulanterin aikana pöytäkirijoihin on ilimestyny ilimottautuneijen ja esteellisten lisäksi pelottava kolomas sarake ”ei tietua”. Jos siltä nimesä löytää, on ankan iterrittiikin paikka.

Jäsenpolitiikasta on ollu oikiastaan puhetta jo alusta lähtien. Perustajajäsenet haikaili, otettassiinko mahdollisimman palijo uusia jäseniä vai pijettäisiinkö tiukkoja pääsyaatimuksia. Erkki Heikkinen pohti heinäkuulle 1997 päivätysä muistiosa myös sitä, oliko huumorin vilijely Seuran tillaisuuksisa menny jo yli ja tullu itetarkotukseksi. Pitäskö enämpi vakavoitua ja ruveta ottaan tiiviimmin kantaa asiallisiin Oulun asioihin? Risto Uimonen kommentoi Heikkisen mietteitä ja totes, että ”hauskaa pittää entiseen malliin olla” mutta sopivasa sekotukse sa varsinaiseen asijaan. Lehtimiehenä Uimonen korosti tietenki kovasti toimintaa ja tempauksia, joilla Seura sais valtakunnallista julukisuutta. Jäsenpolitiikasta hän oli sitä mieltä, että perustajajäsenet voitasiin ”museoija” (termi on alakuperräislähteestä, siis Uimoselta, tosin suomenkielisesä asusa ”museoida”) erilliseksi ryhmäksi ja kirjjata heille sääntöihin erioikeu vet. ”Näin seura säilyy perustajajäsenten käsisa.” Mitäs tähän historiijateoksen palijastukseen sannoo myöhemmin Seuraan tulleet jäsenet? Melekonen suunnitelma. Vastaavaa museointipykälää ei oo sääntöihin kuitenkaa tehty, eikä sitä oo tarvinnu tehäkkää, sillä siitä lähtienkin Seura on ollu vahavasti perustajajäsenten hanskasa.

Jäsenet 2006 (44 jäsentä)

Ahtisaari Martti, kunniajäsen no 1.

Ahde Matti

Ahtisaari Martti

Ervamaa Hannu

Haapaniemi Kalervo

Halonen Jukka

Heikkinen Erkki, kunniapäsihteer i

Hentilä Seppo

Hulkko Kustaa

Isohookana-Asunmaa Tytti

Jaakonsaari Liisa

Jalonen Tauno

Kajaste Raili

Kiviharju Jyrki

Koiso-Kanttila Kimmo

Koli Markku

Kontio Pirjo

Korhonen Jarmo

Korkeakivi Riitta

Kurkela Kauko

Lantto Jouko

Latola Olli

Liljeblom Eva

Lämsä Simo

Makkonen Eero

Marttila Satu

Mononen-Mikkilä Päivi

Mäkelä Tuomo

Mäkilä Annaleena

Nenonen Kari

Nikkinen Erik

Paaso Kari

Petäistö Helena

Pitzen Tapani

Raatikainen Timo

Rantalankila Tuomo

Roininen Ilkka

Rosberg Marja-Liisa

Seppänen Esko

Siren Erik

Suomela Juhani

Skurnik Samuli

Sutela Pekka

Uimonen Risto

Ulander Ilkka

Väisänen Hannu

Puhheenjohtajat kerralla kymmeneksi vuodeksi

Tarpeettoman pyrokratian ja mahdollisen riitelyn ennaltaehkäisemiseksi Seuran puhheenjohtajat valittiin heti kerralla kymmeneksi vuodeksi etteenpäin. Ensimmäisenä puhheenjohtajana 1996 toimi perustavan kokouksen koollekuttaja Erkki Heikkinen, ja sen jälkehen perustajajäsenet aakkosjärjestyksessä. Näin Ahteen Matista tuli apostoolisessa järjestyksessä Rössypottuseuran ensimmäinen puhheenjohtaja. Tätä käytäntyä eivät myöhemmin seuran hyväksytyt jäsenet oomillään lailla rotestoineet. Varapuhheenjohtajana on aina seuraavan vuojen puhheenjohtaja. Kalevan sunnuntaisivulla 21.6.1996 ilimestynneessä isosa jutusa, josa Rössypottuseuraa laajasti esiteltiin, oli kuva Matti Vuoriasta ja alla teksti: ”Matti Vuoria saa seuran puheenjohtajuuden kymmenen vuoden päästä eli vuonna 2006.” Järjestykseen tuli kuitenkin pari poikkeusta. Raution Yrjö huomasi yhtäkkiä olevasaki kemiläinen eikä ruvennu puhheenjohtajaksi. Samalla hän erosi seuran jäsenyyvestä. Ja ku Risto Uimosesta tuli Kalevan päätoimittaja, hän jätti vuorosa välliin. Niin Vuoriasta tuli puhheenjohtaja jo 2004, ja ite asiasa Matti tais olla sammaan syssyyn nuijan varresa vielä toisen vuojen heti perrään. Seuran jäsenyyven menetyksen pelosa Uimonen ei kuitenkaan uskaltanu muuttaa kirjojoaan Espoosta Ouluun, vaikka hommasi sieltä talonki. Risto muovostaa Pyhällä Maalla Rössypottuseuran ettäispesäkkeen, joka suoltaa jatkuvasti uusia iteoita. Vuonna 2006 puhheenjohtajan nuija annettiin ensi kerran myöhemmälle ”tulokkaalle” Olli Latolalle. Sihteerinä oli 1996 Riitta Korkeakivi, mutta hän siirty pian vanahempainlomalle. Sijjaiseksi nimitettiin Seuran ensimmäinen puhheenjohtaja Erkki Heikkinen. Kun Erkki erosi 2003, hänet päätettiin nimetä Rössypottuseuran kunniapäsihteeriksi. Koska säännöissä ei moisesta viskaalista oomaintaa, Seuran juristijäsenet teki perusteellisen selevityksen, josa he pääty siihen, ettei arvonimen myöntämiselle ollu estettä. Erkki Heikkisen nimityksestä kunniapäsihteeriksi oli myös uutinen josaki lehesä (tosin arkistosa olevasta

lehtileikkeestä ei vain käy ilmi, misä). Ulanteri tajettiin valita sihteeriksi 2003, ja jämäkästi Iikka on hommasa hoitanukki.

Rössypottuseurasa on kaksi pysyvää toimikuntaa, sukuselevitystoimikunta ja lakiasiaintoimikunta, joka hyväksyy uudet jäsenet puhheenjohtajan ja sihteerin esittelystä. Sukuselevitystoimikuntaan kuuluvat kaikki seuran jäsenet ja lakiasiaintoimikuntaan seuran juristijäsenet. Se antaa tarvittaesa lausunnon hakijojen muista ku perinnöllisistä keleposuusehoista. Lakiasiaintoimikunnan puhheenjohtajana näyttää iät ja ajat olleen Ervamaan Hannu.

Eri vaiheisa Rössypottuseurasa on ollu mitä erilaisimpia muita toimikuntia, mikä minkin asian ejistämiseksi. Seurasa viime aikoina vakkiintuneen tavan mukkaan sihteerä Ulanteri saattaaapi kesken kaiken, puhheenjohtajalta, Seuran jäseniltä tai asianomaselta mittään kysymätä, nimittää erilaisia komissaareja kysseisen jäsenen ammatilliseen osaamiseen vejoten. Jarmo Korhonen on jo pitkään toiminu kielikomissaarina ja tarvittaesa antanu lausuntoja jäsenehokkaijen oulun kielen tajosta. Seuran 10-vuotishistoriikin laatijan Ulanteri äkkiarvaamata nimitti historiakomissaariksi. Arvonimi lienee täsä tapauksesa kuitenkin tilapäisluontonen, ja historioitsija saanee käyttää komiaa titteliä vain niin kauvan ku hän annettuva tehtävää suorittaa. Seuran arkistoisa tehtyjen pitkällisten selevitysten perusteella Ulanterin nimittämiä muita komissaareja oli vuojen 2006 tilanteen mukkaan ainaki seuraavat: pinssikomissaari Hannu Väisänen, kulttuurikomissaari Tytti Isohookana-Asunmaa ja golfkomissaari Erik Sirén. Sihteerä näyttää siis josaki vaiheesa vappauttanneen ittesä golfkomissaarin virasta, mutta pöytäkirijosta tätäkään päätöstä on turha hakia. (Tätä riittistä kohtaa Ulenteri kommentoi ite näin: ”Sihteerin tiktaatteja en oo teheny. Kaikki komissaarinimitykset on hyväksytty aina yksimielisesti vuosikokouksesa, toimintasuunnitelman käsittelyn yhteyvesä. Ne on olleet vain niin hyvin valamisteltuja, että kukkaa ei oo uskaltanu pannu vastaan, kuten ei myöskää historiikkikomissaari”.)

Vakkiintuneita toimintamuotoja

Rössypottuseuran toimintamuovot ovat kymmenen vuojen aikana vakkiintunneet melekolailaia tuttuihin uomiisa ku Oulujojen juoksu. Vuosikokkous tietysti pijetään, ja yllesä jonkun jäsenen virmasa. Virallisten kokkousasijojjen jäläkeen on kuulu

isännän pitämä esitelemä järjestävän virman toimialan kehitysnäkymistä ja tulevaisuuden haasteista lopalisoituvassa maalimassa. Kalavoja on ollut aina paljolla ja asia on tullut kerralla selväksi. Isäntä on ystävällisesti tarjonnut syötävää (ei aina eikä ees usseimmiten rössypottua) ja vähän juotavaa ja osannut ujuttaa tarjoilulaskun jollain lailla virmassa piikkiin.

Yks rössypottulaisten mieliinpainuvimmista vierailuista tuntuu olleen perustajajäsenten pitämä ensimmäinen virallinen vuosikokous 17.1.1996 resistentti Martti Ahtisaaren virka-asunnossa Mäntyniemessä. Tässä kokouksessa Rössypottuseura kutsuttiin Ahtisaaren Seuran kunniajäseneksi n:o 1. Jos puoletkaa Mäntyniemen kokouksesta kerrotuista jutuista olisi totta, tunnelmaa vois silti kuvata erittäin hilipiäksi.

Virallisten kokousten lisäksi Rössyn jäsenet ovat päässeet käymään jonkin – ylleesä vastavalitun uuden ja innokkaan jäsenen – työmaalle. Nämä vierailut ovat olleet poikkeuksetta mukavia ja valistavia.

Lisäksi Rössypottuseura on vuosien varrella orkanisoinut lukkuisia tempauksia, seminaareja ja tapahtumia, joista tulee myöhemmin puhe. Vuosittaisen toiminnan vakkiiintunu huipennus on ollut vuojesta 1997 Oulussa joka kesä pijetty Seuran kesäkokous. Kaupunki on järjestänyt tappaamiset evustusmajallaan Pehkolanlammella Sanginjojella. Siinä lähistöllä on Sankivaaran upia kolkeskus, josta on voitu järjestää Rössypottu Ouppen-turnauksia. Niistä tulee tarkempi analyysi tämän tutkimuksen myöhemmässä luvussa.

Oulun kaupungin silimäätekevät ovat alusta lähtien suhtautuneet suopiasti Rössypottuseuran aktiviteetteihin. Kaupunginjohtaja Risto Parjanne sekä kaupunginvaltuuston ja -hallituksen nokkanaiset ja -miehet ovat joka kesä uheranneet yhen viikonlopun rössypottulaisten kanssa seurustelemiseen. Kuntaliiton toimitusjohtajaksi 1999 siirtyneen Parjanteen seuraajan, nykyisen kaupunginjohtajan Kari Nenosen Kalevasa julukastu virallinen virkaanastujaishaastatteluki oli otsikoitu ”Rössypotut ja Typen räjähdys ovat muistoissa”. (Kommentti: Jos muuttaa joskus Oulusta pääkaupunkiseudulle, jäseneksi ottamista voitaneen harkita.)

Pehkolanlammen hienosa tunnelmassa rössypottulaisten intoutu 25.7.1998 kirjaamaan jopa kokoukspöytäkirjaan, että ”kotikaupunkimme Oulun edunvalvonta on seuran kahdesta tehtävästä jopa tärkeämpi kuin hyvän rössypotun syönti.” Kaupunginjohtaja Risto Parjanne toivoi ”seuran jäsenten osallistuvan Oulun

nousukiidon edelleen vauhdittamiseksi ideointityöhön”. No sitä Seuran jäsenet on kymmenen vuotta hikihatusta koettaneet tehäksi.

Lissää rössypottua, mulla on lautanen jo tyhjä

Seuran nimikkoruoka, rössypotut, on veripaltusta, silavasta, sipulista ja perunoista vesiliemeen valamistettu keitto. Se on oululainen perinneruoka, joka on tuttu kaikille Oulussa koulua käyneille muutaman vuosikymmenen takkaa. Tietävästi rössypottu ei enää oo koulujen ruokalistalla ees Oulussa. Mutta niin tiukasti on tuon vihatun ja rakastetun keiton tuoksu ja maku suuren ikäluokan oululaisiin iskostunu, että vain luotettavassa seurassa kunnan oululainen rohkenee tunnustaa: ”Rössypottua, yäk! Oikiastaan minä inhosin sitä penskana syvämmeni pohojasta!”

Seuralla on tunnuslaulukin, nimeltään ”Rössypottukeittuva”, jonka on sanottanu ja säveltäny Tervapelimannit-yhtyeen toimeksiannosta Veikko Juntunen. Oulun kielen kieliasun on merkinny Elias Kivilahti 1985 Oulu-Selskaapin kunniapuhheenjohtajan Aili Utriaisén murre-sävyn mukkaan. Laulua esitetään valitettavan harvoin, johtuneeko siitä, ettei Seurassa oo riittävästi laulunaisia ja -miehiä. Joka tappauksessa laulun sanotuksesta nousee essiin usseita sykähdyttäviä riimejä, kuten

”rössypottukeittuva, rössypottukeittuva, saanko tätä lissää, mulla loppu jo” ... tai kertosäe ”Rössypotut mielesä maaliman teiltä oon minä Ouluhum pallaillu”

...Tervapelimannit on myös levyttäny kappaleen, solistinnaan Tapio Pirhonen.

Sinkle-levystä on Seuran hallussa arkistokappale. Sen vois joskus soittaa, jos ois rammari. Korhosen Jarmo kerto, että laulua on kerran koitettu Seuran kokkouksessa soittaaki, silloin tais isäntän olla Ahteen Matti Veikkauksessa. Levy kuitenkin rätisi kauhiasti, jollon Heikkosen Erkki arveli, että sen päälle oli jossain vaiheessa tainnu kaatua rössypottua.

Sääntöjesä hengesä Rössypottuseura järjести 28.2.1998 K-koekeittiösä Helsingisä maaliman ensimmäisen kuttukilipailun nimikkokeittosa kehittämiseksi niin herrojen herkuksi ku koti-, salonki-, evustus- ja suurkeittiökeleposeksi ateriaksi. Seuran arkistosa tehtyjen tutkimusten perusteella voijjaan päätellä, että tämänkin itean keksi Risto Uimonen. Kilipailun kuttujulisteessa toivottiin rössystä euroajan herkkuruokaa, uuden ilosen ja maukkaan ilimeen antamista veripaltulle. Tavotteeksi asetettiin rössypottujen jalostaminen niin, että ruoka vastais sekä maultaan että

ulkonävöltään paremmin tämän päivän mieltymyksiä ja maistusi myös nykyisille koululaisille. Ainua rajoitus oli se, että ruoan tuli sisältää joko rössyä, verileipää tai vastaavaa veripohjasta tuotetta. Mausteiden ja muiden lisukkeiden sekä niiden käsittelyn tapa oli vappaa. Kaukotavotteena, joka ei valitettavasti oo vielä toteutunu, on rössypottutirektiivin saaminen EU:n komissiolta Rysselistä. Kilipailukuttua novatti kymmenen rohkaa rössykköä; joukosta oli oululaisten ja helsinkiläisten huippuravintolojen keittiömestareita ja suurkeittäjien emäntiä. Ainuana tietävästi ei-ammattilaisena kilipailuun osallistu MTV:n Parriisin kirjeenvaihtaja Helena Petäistö, joka kimpaantu tappauksesta niin, että päätti pian anua myös Seuran jäsenyyttä. Helenan ansijot on huomattu niin, että myöhemmin hänelle on myönnetty oikeus perustaa Rössypottuseuran alaosasto Parriisiin. Vastikkään sihteeri Ulanteri nimitti hänet apulaiskielikomissaariksi, kun hän kehtasi puuttua errään pöytäkirjan kieliassuun. Rössypottukilipailun tuomaristosa istu puhheenjohtajana Erkki Heikkinen, muut jäsenet olivat ruokakirijailija Pirkko Arstila, K-keittiön tuotetutkimuspäällikkö Ulla Lemmetti, Riistakahavilan emäntä Päivi Uitto ja sihteerinä toimi Risto Uimonen. Tuomaristo maisteli keittoja sokkotestinä, pisteytti sopat taulukolla 1–5 ja teki lopullisen valintasa yhteispisteiden sekä täyventävän keskustelun pohjalta. Voittajaksi seleviyty helsinkiläisen ravintola Kanavanrannan keittiömestarin Eero Mäkelän työ, jolla oli asiallisen ytimekäs nimi: ”Rössypotut 1998”. Kunniamaininnan sai Rovaniemen hotelli- ja ravintolakoulun johtajan Tapio Soinnun keitto nimeltä ”Rössypottu Herrojen Herkuksi”. Toisen kunniamaininnan sai ravitsemustyönjohtaja Sirpa Sumén Pohojan Rikkaatin muonituskeskuksesta työllä, jonka nimi oli kaikkein ytimekkäin ja ruokalajin olemuksen täyvellisesti kitteyttävä: ”Rössypottukeitto”. Aikakirijat eivät valitettavasti kerro, kuinka Helenan valamistama rössypottu tuomaristolle maistu. Joka tappauksesa tuotos oli saanut hitusen vaikutteita parriisilaiskeittiöstä. Siihen viittaa Seuran arkistosta löytyny resetti, joka on otsikoitu: ”Pommes ’rössy’ aux poireaux et aux petit coeurs”. Mainittakkoon, että Rysselisä jo aikasemmin (1997) asustellu Seuran jäsen Kustaa Hulukko oli novviisiaikanaan saanu Joholta tehtäväkseen rössypotun ranskannoksen. Kertoneeko Hulukon ehotus ”Soupe de pain de sang” jottain myös hänen kielitaijostaan, sen voi lukija ite päätellä.

Luovuutta ei rössypotunkeittokilipailun osanottajilta totisesti puuttunu. Yks kokki oli innovoinu rössystä koktailin nimeltä ”Rössiini”, jonka aineksina oli tervanapsi, jaloviina ja vermutti, ja koristeeksi oli aateltu 3–4 esimerkiksi syvämmen muotoseksi muotoiltua rössysyväntä, hillosipuli, karpalo sekä tuore meiramin oksa. Muuten tulukoon mainituksi, että kysseisen sekotuksen keksijä Aino Lehtosaari oli Oulusa toimivan Jankkiyhistyksen aktiiveja. Joka kuivista ruisleivän kannikoista tehtyä jankkia on kerran maistanu, ei siitä voi ees samana päivän puhua, ku vertaa hapanta tököttiä oikian rössypötun makkuun.

Eero Mäkelän voittajaresepti

”Rössypotut 1998”

4 annosta

½ kg kuorittuja perunoita kuutioina

200 g miedosti palvattua siansivua

100 g purjon vaaleaa osaa ohuina suikaleina

100 g purjon vihreää osaa ohuina suikaleina

1.2 l vettä

300–400 g rössyä

6 kpl maustepippuria

1 laakerinlehti

4 pientä anjovisfileetä

4 tl hienonnettua persiljaa

50–100 g voita

suolaa

Leikkaa palvisivu paksuiksi suikaleiksi, keitä kannen alla 10 min ja ota pois

Pane veteen kuutioidut perunat, purjon vaalea osa, maustepippurit, laakerinlehti ja vähän suolaa

Keitä kannen alla kunnes perunat ovat täysin kypsiä

Lisää purjon vihreä osa ja keitä vielä 2–3 minuuttia

Poista pippurit ja laakerinlehti ja soseuta keitto tehosekoittimella tai sauvasekoittimella mahdollisimman hienoksi

Leikkaa rössystä 1–1½ cm paksuisia viipaleita ja leikkaa nämä kolmion muotoon, sivujen pituus 7–8 cm

Kuumenna rössyt voidellun folion sisällä uunissa tai varovasti tilkassa keittoa

Paista palvisivun suikaleet vähässä voissa rapeiksi

Hienonna anjovikset esim. haarukalla, kuumenna rkl voita ja sekoita siihen anjovikset ja hienonnettu persilja

Vispaa loput voista kuumaan keittoon ja mausta lopullisesti

Annostele keitto kuumille lautasille, nosta päälle rössyviipale ja rössyn päälle anjovis-persiljasose

Pane rössyn ympärille palvisivun suikaleita

Juomasuositus: tumma olut tai Beaujolais

Kilpailun voittaja sai palakinnoksi taiteilija Hilikka Inkalan maalaaman taulun, joka kuvvaa Oulun vanahaa polliisilaitosta. (Mitähän miellelyhtymiä vanaha Ojakavun putka mahtanee ite kenenki lukijan mieleen tuuva?)

Savon mafian valaheellisuus on palijastettava

Vaikka Rössypottuseura vaalii oululaisia perinteitä ylypiästi, nurkkakuntanen se ei hengeltään oo eikä yritä essiintyä parempana ku onkaan. Esimerkiksi oulun kielen sana ”ölövi” tarkoittaa sammaa ko pitkähkö suomen kielen ilimasu ”vaatimattoman suvaitsevainen”. Mutta savolaisten ”piällysmiesten” ylyvistelyä rössyväki ei sentään oo puremata nielly. Ku Helsinkiin pessiytyny savolaismafia keksi liittää Suomen ensimmäiseen EU-puhheenjohtajakauteen 1999 omana temppunaan Savon tuhatvuotisjuhulien järjjestämisen, meinas rössy melekein pallaa pohojaan. Savolaiset muka junnailivat Paavo Lipposen kumppanien joholla koko maanosan asioita. Lehisä julukastiin muijenkin tunnettujen savolaisten naamoja, kuten Erkki Liikasen, Juice Leskisen. Seppo Kääriäisen, Seppo Tiitisen ja Erkki Toivasen. He vetivät pelliin kekkereittesä suojelijaksi Seuramme kunniajäsenenen Martti Ahtisaaren, joka lienee joskus asunu myös Kuopiosa. Koko kansan resitenttinä hän ei varmaankaan ilenny savolaisten pyynnöstä kieltäytyä.

Miehemme ja naisemme ”kylmästä” alakovat kerätä tojistusaineistua savolaisuuden tojellisen karvan palijastamiseksi. Tätä koskevia dokumentteja on kertynyt Seuran arkistoon kasapäin. Esimerkkinä savolaisten kierouvesta merkittiin oikein lehesä ollu juttu, josta haastateltiin muuatta savolaista sotaveteraania. Toimittaja kysy, miltä tuntu ampua ihmistä. Veteraani vastas: ”Oljhan se joskus hyvinnii vaekeeta, kun se immeinen juostessaan ussein niin kummasti mutkittelj.” Suurimpia ilonaiheita Seurasamme oli se, ku Kuopion ja Mikkelin mafiat riitaantu siitä, kumpi on Savon piäkaupunti.

Rössypottuseuran sihteeri-akentti Erkki Heikkinen merkitti 2.7.1998 raporttiisa seuraavaa: ”Helsingin keskustan terasseilla suorittamani kuuntelun perusteella joudun ilmoittamaan, että savolaiset järjestävät Savon 1000-vuotisjuhlan smokkijuhlana 11.9.1998 – liekki tuo ”nine eleven” ollu savolaisten touhujen onnistumista kuvvaava enne (historioitsijan huom.) – kello 19 Kulosaaren kasinolla. Ohjelmassa on etnisestikin arveluttavia esitelmiä savolaisten oletetusta ylivertaisuudesta.” Piällysmiesten puuhamiehenä heiluneelle Lasse Lehtiselle toimitettiin korusähke no 33, osotteena Kulosaaren kasino, josa savolaiset tuhatvuotisjuhuliaan piti. Tutkimuksisa ei oo selevinny, lukiko piällysmiehet Rössypottuseuran seuraavasti kuuluvan tervehyksen vai ei:

Lämpimät onnittelut 1000-vuotiaalle Savolle

Entisten oululaisten Rössypottuseura kummastelee kuitenkin savolaisten laskuoppia vanhimman maakunnan kunniasta. Oulun seutu on nimittäin noussut sentin vuodessa jo viime jääkaudesta lähtien – kohta 10 000 vuotta!

Hannu Ervamaa pj, Erkki Heikkinen sihteeri

Vaikka ei ollu täyttä varmuutta siitä, viettääkö savolaiset myös 1005-vuotisjuhulia, Seura lähetti varmuuden vuoksi onnittelusähkeen ja muistutti siitä, että Oulun seutu oli ejelleen kohonnu sen sentin vuojesa, ”vastaavaa kehitystä emme valitettavasti ole voineet Savon kohdalla havaita”.

Rössypottu Openit

Seuran jäseniksi on sekkaantunu aika joukko kolfareita, eikä Seuran historia tietenkään olis mittää ilman katsausta tuon mainion kolopalloperin harrastamisseen. Tavaksi on tullu järjestää Oulun kesäkokkousen yhteyvesä kolfkilipailu Rössypottu Open. Pelipaikkana on ollu Sankivaaran upia Kolfkeskus. Ensimmäinen kisa pelattiin kaiketi jo kesällä 1998. Osanottajiksi kututtiin lisäksi kolfista innostuneita oululaisia silimäntekeviä.

Turnauksen kansainvälinen merkitys kohos ratkasevasti sen jäläkeen, ku Seuran kolfkomissaariksi tuli 20.7.1999 pijetysä hätäkokkousesa Iikka Ulanteri (tokumentoijjaan, ettei hän sentään ite ittiään tähän hommaan nimittäny). Ulanteri oli kuullu, että ensimmäisen Ouppenin pellaajat oli kovasti ”ritisoineet kilipailua, koska palakinnot oli ollu enemmän tai vähemmän rääsää”. ... ”Iteki sain VI palakintona oman vanahan birdiepulloni takasin”. Ulanteri hommas nopiasti Rössypottu Openin palakintojen maksajiksi joukon ponsoreita, jotka luppautu kustantamaan kukin 300–1500 markan tavarapalakinnon. Skanska, Kesko, Finnair, Pohjola, Veikkaus, Suomen Yrittäjät, Mediataju, Pellervo-seura, Banque Indosuez, Saab Auto ja Fortum tarttu Seuran jäsenten hyvin tuntemasta syystä Ulanterin haaviin. Näin Rössypottu Ouppenin palakintopöyvästä tuli Ulanterin mukkaan niin komia, ettei vastaavaa ees Oulusa, muista paikkakunnista puhumattakaa, oltu lähiaikoina nähty.

Rössypottu Ouppenin pelimuotona oli 18 reiän pistebogey täysin tasotuksin. Suurin annettava tasotus oli miehillä 36 ja naisilla 40, sarijoja yks eli yleinen. Väylällä 12 oli lähimmäs lippua-kilipailu ja väylällä 18 pisin drive-kilipailu. Paras stratchtulos palakittiin. Kalevasa julukastiin kilipailun 10 parasta, joukosa ei kuitenkaan yhtään Seuran jäsentä. ”Ehkä sitte ensi vuonna”, sano Ulanteri toiveikkaasti.

Vuosittain on pijetty myös RPS:n omat kolfmestaruuskilipailut. Koska Rössypottuseura ei oo huippu-urheilujärijestö, ei lie sopivaa hehkuttaa tuloksilla. Sitä paitsi tokumentit on tältä osin Seuran arkistosa kovin aukkokset; tuloksia löytyy usseimmiten niiltä vuosilta, jollon tuloslujettelon kärki on ollu esim. seuraava (kuten 1999): 1. Iikka, 2. Hannu, 3. Juhani, 4. Matti, 5. Satu.

Hoo, miksi nää oot niin musta?

Usseimmat Seuran jäsenet, pojat ja miksei tytökki, on kouluvuosinaan essiintyneet oululaiseksi perinteeksi muovostunneesa tiernapoikakuvaelmasa. Saattopa joku sillon tienata vähä taskurahhaaki porukasa, joka kierteli lauleskelemasa herrain pikkujoulujuhulisa Tuskanpunaselta Ojakavulta hajetulla lupalapulla.

Tiernalauluperinne ellää Oulun kouluisa yhä ja on myös valtakunnallisesti tunnettu. Vuonna 2003 tuli kuluneeksi 70 vuotta ensimmäisten tiernalaulukilipailujen järjestämisestä Oulusa.

Rössypottuseura on koittanu parraasa mukkaan ejistää tiernalaulun harrastusta pääkaupukiseuvulla. Seuran järjestämä kilipailu on toiminu esikarsintana Oulun mestaruuskilipailuja varte. Voittajalle on varattu siellä suora vinnaalipaikka. Oulun kilipailusa on ollu tavallisesti kaks sarijaa, yleinen perinteitä nouvattava niin ramaturkian ku asusteittenki osalta, ja tiernakaupungin sarija, josa esitys tapahtuu Oulun murteella.

Vaikeutena on ollu essiintyjäryhymien vähälukusuus pääkaupunkiseuvulla. Vielä syksyllä 2004 (13.11.) Kansallisoopperassa Seuran kuttukilipailuna järjestetty tiernalaulutapahtuma onnistu vielä meleko hyvin; itean keksi Uimosen Risto, sen totteutti Ervamaan Hannu ja lassisen mussiikin lämmin ystävä ja tuntija, Ahteen Matti järjesti kilipailupaikan ja kuhtu tuomariston paikalle. Kilipailuun osallistu kolome joukkuvetta. Päätuomarina oli ite pääjohtaja Erkki Korhonen. Kilipailua oli seuraamasa viitisenkymmentä henkiä. Voittajaksi seleviyty ”Helsingin lasi ja viihde” -niminen ryhmä. Tuomaristo anto I palakinnon lisäksi tipentin keravalaistytöjen Joulun tähdet -ryhymälle. Se voittiki Oulusa kaks viikkua myöhemmin pijetysä mestaruuskilipailusa oman sarijasa. ”Lasi ja viihde” joutu perruuttammaan osanottosa joukkuvetta kohanneen synnytyksen takija. (Täsä tappauksesa ei varmaan oo sopivaa käyttää sanna ”valitettavasti” sanan ”joutu” jäläkeen) Sen sijjaan on valitettavasti tojettava, että syksyllä 2005 Oulu-seminaarin yhteyteen suunniteltu tiernalaulun kuttukilipailu jouvuttiin perruuttammaan, ko ilimottautuneita ei tullu vaajittuja kolomia ryhmää.

Irti maasta vaikka Vinnairin simulaattorilla

Marraskuusa 1997 rössyväki pääsi kokkeileen Vinnairin lentosimulaattoria. Perimätievon mukkaan tunnelma nousi illan mittaan selevästi irti maasta, mutta

simulaattorilla oli siihen tuskin mittää ossuutta. Kiitoskirjeesä Vinnairille, johtaja Juhani Suomelalle, Erkki Heikkinen esittiki, että kalliin ulukomaanmatkailun sijasta ja kerosiin in säästämiseksi voitasiin ihmisille tarijota parin päivän simulaattorilomia Vantaalla. Liekö tämä ollu paha enne, sillä maaliskuusa 1999 Helena Petäistön ja Satu Marttilan innokkaasti valamisteleva Seuran opintomatka Parriisiin oli pakko perruuttaa, ku lopulta vain nelijä RPS:n jäsentä ois ollu valamis ees viikonlopuksi pyyhkimään Vantaan pölyt jalostaan.

Laivastovierailulla käytiin syyskuusa 1998 Helsingin evustalla. Tuore jäsen Iikka Ulanteri esitteli armeijan uutta venekalustua, jonka koosta kertonee se, että kutusa mainittiin kymmenen nopeimman mahtuvan laivan sissään, muille oli varattu uintimahollisuus.

Kolf on ollu Seuran ykköslaji, mutta on kai jonkin kerran Pehkolanlammella pijetty myös onki- ja tikanheittokilipailuja Seuran non-kolfari -jäsenille. Heille on suositeltu ottelun aikana aktiivista oulun kielen verryttelyä sukulaisten ja ystävien kansa. Huomattavin kalastuksen hyväksi tehty tempaus oli kesällä 2000, kun Seuran silloisen puhheenjohtajan Jukka Halosen alotteesta Sanginjokkeen istutettiin 15 000 yksvuotiasta taimenen poikasta. Liekkö Jukka ite käyny ne perästä sallaa onkimasa, koska kovin suuria taimensaaliita ei oo kuultu kenenkään Sanginkoskesta kiskoneen.

Oulun 400-vuotisjuhuliin Rössypottuseura kanto kortesa kekkoon ja järjjesti Helsingisä Valakosesa salisa 30.10.2005 seminaarin teemalla ”Miksi Oulusta tuli menestystarina ja mitä nyt pitää tehdä, että Oulun ja koko Suomen menestys jatkuu?” Puhheenvuoroja käytti Oulun kaupunginjohtaja Kari Nenonen, Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajunen, toimitusjohtaja Juha Hulkko (Elektrobit) ja ratekiajohtaja Tero Ojanperä (Nokia). Seminaarin puhheenjohtajana toimi Risto Uimonen. Osanottajia oli puolta enämpi ku uskalleettiin oottaa, lähes 200 henkiä, ja keskustelu oli vilikasta.

Oulu -asian kaikinpuolinen ejistäminen

Rössypottuseuran tarkotuksena on voimiensa mukkaan ejistää Oululle, entiselle kotikaupungille myönteisiä hankkeita ja turvata kohtuullinen oulun kielen taito pääkaupunkiseuvulla myös tulevaisuuvesa. Tarkotuksesa toteuttamiseksi seura

pittää aktiivisesti yhteyttä oululaisiin, erityisesti kulttuurin harrastajiin ja elinkeinoelämän vaikuttajiin. Tätä tarkotusta palavelevat aikasemmin mainitut Oulun kesäkokoukset ja erilaiset tempaukset Oulu-kuvan ja -ijentiteetin vahvistamiseksi.

Oulun historiallisia menestystekijöitä keskiajalta nykypäivään on olleet – tässä järjestyksessä – lohi, terva, purjelaivat, Oulun koulut, Toppilan satama, massatehtaat, Typpi Oy, Yliopisto ja teknolokiapuumi (joka sekin kuulema on jo ohi). Usseimmat pääkaupunkiseuvun entiset oululaiset on lähteneet kotikaupungistaan 1960- tai 1970-luvulla. Sen jälkehen Oulun kehitys on ollut hirviän komiaa. Mieleen tulleeki Oulusa käyvesä kummasti kysymys, onko puumi tapahtunu siksi, että mää sieltä lähtiin vai siitä huolimata. Joka tappauksesa tuntuu paratoksaaliselta, että Oulusa on kautta aikain tapahtunu harmaiijen aivosolujen ylituotantua, joka on valunu pääkaupunkiseuvulle, josa mainitusta mössöstä on aina ollu kovasti pullaa. Silti Oulusa on ollu omat nousukautesa, ja niistä huikein juuri siinä vaiheesa, ku ilimeisesti kymmeniä kiloja harmaita aivosoluja kulukeutu pois Oulusta rössypottulaisten pääkopisa.

Ku aatellaan Rössypottuseuran sääntömääräsiä tavoitteita, mikkään niistä ei näytä tulevaisuvesa helepolta totteuttaa. Jo pelekästään se, muuttaako Oulusta ennää kettää pääkaupunkiseuvulle, on epävarmaa. Typen räjäykseen herrääminen jäsenyyven ehtona ikkäännyttää jäsenistyä, mutta säännöstä on tojella vaikia, ellei mahoton luopua. Vanahat Volovotkin alakaa olla jo meleko ruosteisia eikä niihin saa varaosia. Oulun kielen säilymisen näkymät ovat jossain määrin positiivisemmat. Mutta tulleeko rössypotusta koskaan pitsan, hampurilaisen tai kepapin kaltanen kansainvälinen kioskiruoka saati joka puolelta Eurooppaa markettien pakastealtaasta löytyvä eina, on seki meleko kysseenalasta.

Kaikkein vaikein Seuran tavoitteista on varmasti Oulun tulevaisuven kehittämistä koskeva iteointi. Pulumana on se, että Oululla on viime aikona menny niin helevetin hyvin, että parempaa ja uusia kehittämisiteoita on hirviän vaikia keksiä. Tämän tavoitekohan totteuttaminen Rössypottuseuran toiminnasa ois palijo helepompaa, jos Oululla menis välillä vähä huonommi. Mutta sitä me ei Rössypottuseurasa tietenkää oikiasti toivota; se oli vain semmonen stiiknafuulia tähän historiikin lopuksi.